

СХВАЛЕНО
Педагогічною радою
ДМШ №1 ім. П. Майбороди

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор ДМШ№1
ім. П. Майбороди

Протокол №1
від 05 вересня 2022р.

_____ Є.Дудник
наказ № 26/1- Д
від 05 вересня 2022р.

**Освітня програма з музичного мистецтва
Полтавська дитяча музична школа №1 імені П. Майбороди
Полтавської міської ради
початкового (елементарного) підрівня,
складена на основі типової навчальної програми
«Сольний спів»**

Полтава
2022

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма з навчальної дисципліни «Сольний спів» розроблена на основі Типової освітньої програми з урахуванням вимог до обсягу та результатів навчання, передбачених Типовою освітньою програмою середнього (базового) початкової мистецької освіти з театрального мистецтва початкового професійного спрямування, клас музичного театру (мюзиклу) (наказ Міністерства культури України від 23.07.2019 р. № 562) містить загальний нормативний зміст, обсяг та нормативні результати навчання учнів співу, а також окреслює рекомендовані підходи до планування й організації освітнього процесу в класі музичного театру (мюзиклу). Нормативний зміст навчання за типовою навчальною програмою базується на музичновиконавських традиціях і сучасних досягненнях національної, західноєвропейської та інших зарубіжних шкіл сольного співу та їх провідних представників (викладачів, виконавців), репертуарній спадщині різних епох та на науково-методичних матеріалах з охорони голосу та його збереження, на методиках практичного засвоєння навичок з постановки дитячого голосу.

Мета вивчення дисципліни орієнтована на формування в учнів базових навичок володіння голосовим апаратом, на виявлення та розвиток творчого потенціалу учня/учениці; на володіння чіткою дикцією, вокальною опорою та диханням, на набуття базових практичних компетентностей, розвиток емоційності та музикальності під час виконання вокальних творів; на вміння творчо застосовувати набуті навички в акторській діяльності на навчальній сцені, на мотивацію подальшого навчання на поглибленому підрівні початкової мистецької освіти (за наявності) та в закладах фахової передвищої мистецької освіти.

Освітній процес з навчальної дисципліни «Сольний спів» здійснюється у формі навчальних занять, заходів поточного та підсумкового контролю. Основною формою занять є *індивідуальний урок*.

Навчання проводиться за *модулями*. Кожен модуль передбачає формування певної частини компетентностей, що стають основою для подальшого навчання та досягнення нормативних навчальних результатів після завершення опанування типової навчальної програми.

НОРМАТИВНИЙ ЗМІСТ.

Перший рік навчання. Завдання

Навчальні модулі	Зміст навчання	Результати навчання
Модуль 1. <i>Початкові відомості про спів</i>	Основні правила гігієни та охорони голосу. Співацька постава.	Дотримується основних правил охорони та гігієни голосу. Розуміє та виконує прості задачі, поставлені викладачем на занятті. Розуміє та має намагаться тримати положення корпусу, голови під час співу.
	Основні принципи вокального дихання.	Намагається застосовує під час виконання вокальних творів та окремих вправ на занятті правильний вокальний вдих, затримку та раціональний видих.

Модуль 2. Формування первинних навичок вокального дихання, дикції та артикуляції	Чистота інтонування.	Намагається відтворювати мелодичну лінію вокальних вправ та творів.
	Координація між слухом та звучанням голосу.	Намагається оволодіти начкою невимушеного природнього дихання звучання.
	Співацьке дихання.	Застосовує під час співу основні етапи вокального дихання (вдих, затримка, видих).
	Дикція та артикуляція у вокальних творах.	Намагається промовляти всі приголосні звуки, максимально проспівує голосні. Слідкує за рівністю звучання голосних для збереження єдиної манери відтворення мелодії.

Під час підсумкового річного контролю учень/учениця:

- виконує напам'ять 2 нескладні різнохарактерні вокальні твори зарубіжних або українських композиторів (за вибором викладача).
- дотримується правил охорони голосу та його гігієни;
- володіє вокальним звуковеденням та вірною вокальною позицією;
- користується початковими навичками вокального дихання; – відтворює інтонаційно точно мелодію та її ритмічний малюнок; – демонструє основи чіткої дикції та артикуляції.

Другий рік навчання.

Навчальні модулі	Зміст навчання	Результати навчання
<p>Модуль 3. <i>Розвиток мелодичного слуху</i></p>	<p>Середній регістр діапазону голосу.</p> <p>Мелодичний слух.</p> <p>Емоційна палітра голосу.</p> <p>Рухливість голосу.</p> <p>Вокально-технічні вправи для розвитку голосу.</p>	<p>Демонструє вірне звукоутворення в зручному діапазоні на основі вокального дихання.</p> <p>Намагається інтонувати вправи та мелодичну лінію вокальних творів.</p> <p>Вміє аналізувати та частково відтворювати різні емоції, котрі пов'язані з твором (весело, жалібно, сумно тощо).</p> <p>Застосовує динамічні відтінки під час виконання <i>piano</i>, <i>forte</i> відповідно до художнього змісту твору.</p> <p>Демонструє здатність залишатися у межах метрорітму та рівність звучання голосу під час виконання вокального твору.</p> <p>Виконує штрихи <i>legato</i>, <i>staccato</i> зазначені в нотному тексті.</p> <p>Демонструє легкість голосу (інтервали в межах квінти та дрібні тривалості) на доступному діапазоні.</p>
<p>Модуль 4. <i>Вокальна техніка</i></p>	<p>Спів вокалізів.</p> <p>Робота над фразуванням та інтонуванням.</p>	<p>Виконує нескладні вокалізи сольфеджіо.</p> <p>Розуміє різницю у звучанні регістрів та показує рівність звучання голосу.</p> <p>Демонструє навички осмисленого виконання вокального твору.</p>

	<p>Звуковедення (<i>legato, non legato</i>) під час виконання мелодії голосом.</p> <p>Активізація артикуляційного апарату.</p> <p>Художній образ музичного твору та його втілення засобами музичної виразності.</p> <p>Підготовка до публічного концертного виступу.</p>	<p>Використовує штрихи <i>legato, non legato</i>. Веде мелодію, досягає плавності звучання голосу.</p> <p>Демонструє чітку вимову літературного тексту на всьому діапазоні звучання голосу.</p> <p>Відчуває та намагається відтворити художній образ твору, застосовуючи опановані засоби музичної виразності.</p> <p>Демонструє цілісне та виразне виконання мелодичної лінії, відчуття кульмінації твору.</p> <p>Демонструє психологічну врівноваженість стан під час виступу.</p> <p>Розуміє важливість слухового самоконтролю та стабільності занять під час підготовки до публічного виступу.</p>
--	--	--

Під час підсумкового річного контролю учень/учениця:

- виконує напам'ять 2 різнохарактерні вокальні твори (за вибором викладача), один з яких українською мовою.
 - користується правильним вокальним диханням та демонструє яскраве звучання голосу в зручному діапазоні;
 - виконує вокальні твори емоційно та виразно, використовуючи опановані динамічні відтінки та динамічну шкалу голосу;
 - демонструє легкість звучання голосу та його рухливість;
 - застосовує опановані засоби музичної виразності для розкриття художнього змісту твору;
 - здатен контролювати себе під час виступу та демонструє сконцентрованість та достатню психологічну урівноваженість.

Третій рік навчання. Завдання:

Навчальні модулі	Зміст навчання	Результати навчання
<p>Модуль 5. <i>Діапазон співацького голосу</i></p>	<p>Динамічні можливості голосу.</p> <p>Розширення діапазону голосу.</p> <p>Верхній регістр.</p> <p>Розподіл дихання під час виконання вокального твору, рівність звучання голосу, чіткість дикції та артикуляції.</p> <p>Виконавський аналіз музичного твору. Виразність виконання вокальних творів.</p>	<p>Вміє відтворювати різні динамічні відтінки звука без форсування та напруження голосу.</p> <p>Виконує вокальні вправи та твори з більш широким діапазоном вокальної лінії, зберігаючи рівність звучання.</p> <p>Проспіває вільно, без напруження верхні ноти у вокальних творах у різних темпах.</p> <p>Володіє співацьким диханням. Виконує вокальні твори, поєднуючи чітку дикцію, правильне співацьке дихання, виразність слова та чистоту інтонації. Досягає належної рівності звучання голосу.</p> <p>Аналізує музичний текст для досягнення більш усвідомленого виконання. Вміє емоційно втілити задум композитора у вокальному творі (жести, міміка відповідають художній драматургії).</p>
<p>Модуль 6. <i>Види вокалізації</i></p>	<p>Нижній регістр.</p> <p>Основні види вокалізації.</p> <p>Вокальна кантілена.</p>	<p>Під час інтонування звуків нижньої частини свого діапазону, не змінює вокальну позицію.</p> <p>Знає відмінності прийомів вокалізації – <i>legato, staccato, non legato</i>. Під час роботи над вправами демонструє володіння різними видами вокалізації.</p> <p>Будує цілісні фрази з використанням кантіленного звучання. Зберігає чітку дикцію при збереженні кантілени.</p>

	<p>Темп, динаміка,</p>	<p>Реалізує музичні образи за допомогою темпу, динаміки, фразування.</p>
	<p>Особливості фразування у створенні художнього образу музичного твору.</p> <p>Інтонаційна виразність та активний слуховий контроль. Характер окремих фраз, речень, співвідношення між ними.</p> <p>Поєднання вокальної партії та музичного супроводу у створенні цілісного художнього образу.</p>	<p>Відтворює музичний текст (фрази, речення, співвідношення між ними), передає збалансованість динамічних відтінків, виразне фразування, відчуття темпової єдності</p> <p>Створює завершений художній образ завдяки взаємодії з музичним супроводом.</p>

Під час підсумкового річного контролю учень/учениця:

- виконує напам'ять 2 різнохарактерні вокальні твори (за вибором викладача), один з яких українською мовою.
- демонструє володіння кантиленним звучанням голосу без напруження та форсування у більш широкому діапазоні;

- застосовує свідоме використання вокального дихання та координації слуху і голосу;
- втілює емоційно-образний зміст вокального твору, демонструючи осмислення поетичного тексту;
- виконує твір цілісно, гармонійно поєднуючи вокальну партію з музичним супроводом;
- відтворює мелодію інтонаційно точно, використовуючи динамічні відтінки; – будує цілісні фрази та влучно користується відчуттям темпоритму.

Четвертий рік навчання. Завдання:

Навчальні модулі	Зміст навчання	Результати навчання
<p>Модуль 7. Технічні можливості голосу</p>	<p>Удосконалення вокального дихання.</p> <p>Перехідні звуки у діапазоні голосу.</p> <p>Вирівнювання голосових регістрів.</p>	<p>Демонструє можливості співу довгих фраз на затриманому диханні.</p> <p>Користується характерним вдихом, відповідно до виду вокалізації у вокальних творах та свідомо розподіляє раціональний вокальний видих. Виявляє культуру звуковидобування між регістрами на основі активного слухового контролю.</p> <p>Демонструє рівне тембральне забарвлення голосу по всьому діапазону та згладжене звучання перехідних нот</p> <p>Інтонує всі інтервали у висхідному та нисхідному русі, зберігаючи однакову позицію.</p>

	<p>Художньо-образний зміст у творі віртуозного або кантиленного характеру та його втілення засобами музичного мистецтва.</p> <p>Кантилена та гнучке звуковисотне інтонування у вокальних творах.</p> <p>Драматургія та створення цілісного художнього образу вокального твору.</p>	<p>Проспівує невеликі фрази з дрібними тривалостями зберігаючи точність та «інструментальність звучання голосу».</p> <p>Досягає відповідної техніки виконання твору віртуозного або кантиленного характеру з використанням різноманітного звуковидобування, тембрового забарвлення, динаміки, артикуляції, фразування.</p> <p>Вміє передавати художнє наповнення, образність вокального твору. Демонструє заглиблення в художній зміст.</p>
<p>Модуль 8. Засоби вокальновиконавської виразності</p>	<p>Уважність до вказівок композитора в нотному тексті.</p> <p>Метроритм і темпова свобода.</p> <p>Тембр та яскравість звучання голосу.</p> <p>Гнучкість та рухливість звучання голосу.</p> <p>Вокальномелодійне фразування.</p>	<p>Відтворює ритмічні малюнки у вокальних творах</p> <p>Володіє темповою свободою під час співу задля розкриття характеру вокального твору</p> <p>Розкриває природне яскраве забарвлення голосу, уникає «глибокого», глухого звучання. Тримає подачу звуку в зал.</p> <p>Вміє співати лінійно, тримає точну вокальну позицію, уникаючи широкого та сиплого звучання голосу.</p> <p>Поєднує можливості вокального дихання, артикуляції та виразності фразування.</p>

	Відтворення художнього образу вокального твору та відображення його емоційного змісту.	Сприймає та відтворює зміст твору емоційно, цілісно та свідомо.
--	--	---

Під час підсумкового річного контролю учень/учениця: виконує напам'ять 2 різнохарактерні вокальні твори (за вибором викладача), один з яких обов'язково сучасного композитора.

- застосовує усвідомлено головні резонатори;
- знає, як підготувати голосовий апарат до взяття верхніх нот;
- демонструє відсутність фізіологічних зажимів;
- застосовує набуті теоретичні та практичні навички у відтворенні кантилени;
- веде мелодичну лінію, зберігаючи рівність тембрального звучання голосу між регістрами та згладжені перехідні ноти;
- демонструє гнучкість та рухливість голосу;
- передає художньо-образний зміст твору, використовуючи надбані технічні навички, динамічну гнучкість, плавність звуковедіння.